

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 241.

V Ljubljani, v četrtek 22. oktobra 1885.

Letnik XIII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 21. oktobra.

Adresna obravnava.

Za dr. Riegerjem govoril je v soboto dr. Heilsberg, ki je svojega štajarskega tovariša Carnerija v goropadnih izrazih in napadih še prekosil. Za njim je južno-tirolski poslanec Bertolini omenjal posebnih razmer v južnih Tirolih in povdarjal, da on in njegovi tovariši bodo glasovali za vladu, dokler se bode ozirala na njihove potrebe. Ponemčevanju italijanskih prebivalcev se morajo upirati, ker imajo Italijani veliko starejo pismenost, kakor pa Nemci.

Liberalec Scharschmidt je oporekal dr. Riegerju, kteremu je očital potovanje v Moskvo in spomenico na Napoleona, potem pa je vladi očital, da se je nasprotovanje med narodi poostrilo, zato nikakor ni misliti, da bi se zmernejši Nemci zedinili v nekako srednjo stranko.

Za njim je prišel na vrsto profesor Šuklje. Prišel je s spominom na adresno obravnavo pred šestimi leti, pri kateri se je levica protivila razdrobitvi Avstrije, sedaj pa je v svojih oklicih in volilnih govorih priporočala izločitev Galicije, Bukovine in Dalmacije, in zmernejši priporočajo razdvojitve dežele česke. Pred šestimi leti so se še ponašali z avstrijskim praporom, sedaj je besedica „avstrijsko“ čez 40 poslancev iz dosedanjega skupnega tabora prognala. Danes jim ni nič mar za Avstrijo, rekla je celó „N. fr. Pr.“ o njih, jutri jim ne bode nič mar za svobodo in vstavo.

Potem govori o šolskih razmerah na Štajarskem in Koroškem in pobija ugovor, da bi ne bil slovenski jezik dovolj olikan. Dalje omenja zvestobe Slovencev do cesarske rodovine in države, in njihne naloge varovati južne meje državne. Tudi povdarja, da Avstrija je po skupnem trudu vseh narodov postala, kar je, zato neče, da bi zopet manjšina prišla do krmila, ki je prej, ko je imela oblast, državi škodovala v gmotnem oziru in žalila verske in narodne čute, ki je sedaj, ko je v manjšini, politični boj spravila na ulice, in ki hoče v prihodnje česko, italijansko in slovensko mladež ponemčiti.

Levica bila je med govorom večkrat hudo razburjena in njih listi so drugi dan jako ostro obsodili govor Šukljejev; oficijozni „Fremdenblatt“ je rekel, da ta govornik ne zaostaja za nemškimi poslanci ostrejšje vrste, in tudi „Presse“ mu je očitala „šovinizem“, dasi je priznala gladko govorniško obliko. Odmevi iz tega govora pa so se čuli še v ponedeljek; ta dan namreč je razsajal v zbornici najhujši govorniški boj.

Prišel ga je nemško-českí poslanec Křeppek; ime kaže, kdo so bili njegovi dedje; on sam se ponosno imenuje nemškega kmeta na Českem. Ta „kmet“ v gospodski suknji je govoril zgolj o kmet-skih razmerah, toda v duhu liberalne stranke, trdivši, da kmet potrebuje šol, da se bode znal ubraniti duhovnom in grajščakom, ki bi ga videli radi neumnega in zato kratijo šolstvo. Tudi se je norčeval, da postava o kmečkem dednem pravu kmetom v življenji ne bode nič koristila, ampak k večemu po smrti. Ni mi treba dostavljati, da mu je na levici donela živahna pohvala.

Za njim je prišel na vrsto mlado-českí poslanec dr. Gregř, ki je v izvrstnem govoru kazal pričetek in pravi vir vznemirjanja med nemškimi prebivalci

na Českem. Prepiri in pretepi so bili v raznih krajih tudi prej, pa živa duša se zanje ni zmenila; zdaj se porabijo vsi taki pretepi v politične namene. Omenjal je tudi razmer med vladu in uradniki, s kterimi so prejšnje vlade vse ostreje ravnale, ako so si drznili nji oporekati, in jih niso samo prestavljale, ampak celó odstavljale. Dr. Gregř govoril je dolgo in z večkratno pohvalo pazljivih poslušalcev.

Ko je nehal govoriti, vrelo je vse na drugo stran zbornice, ker je pričel govoriti najsilovitejši mož nasprotne stranke, dr. Knotz. Ta poslanec je že meseca marca pokazal, da ne pozná nobenega ozira na osebne ali družinske razmere. Tudi zdaj se je držal tega načela. Kar metal je z osebami okoli sebe, in imenoval zdaj tega, zdaj tega, bodi si v potrjenje svojega mnenja ali pa kot predmet svojih strastnih napadov. Natančno je opisoval vse pretepe na Českem, potem pa zlasti napadal cesarskega namestnika, češ, da on potuho daje Čehom in Nemcem ne brani pred njimi. Knotz je tudi trdil, da se je narodni prepir vrnil že med vojaštvo in da je vojni minister v zaupnem pismu zaukazal poveljnikom, naj vojakom priporočajo, da naj se ogibljejo narodnih preprirov in naj se v politične zadeve ne vtikajo. Sodnikom je očital pristranost, ter je bil zato od gosp. predsednika pokaran; ravno tako je bil posvarjen od njega, ko je vladi očital verolomnost.

Tudi z g. profesorjem Šukljejem se je Knotz v svojem govoru pečal. Ko je omenjal slovanskih učiteljev na Dunajski akademski gimnaziji, zaklical je nekdo: Šuklje. Knotz je na to rekel: Imenovalo se je ime Šuklje. Ta gospod uči zgodovino na tej nemški srednji šoli (klici na levici: Sramota!) in ta gospod tají, da so Nemci ustanovili Avstrijo. Po njegovem mnenju je bila menda ustanovljena od Slovencev ali Čehov? (Živahna veselost!) Ta učenik zgodovine na nemški šoli trdi, da Nemci državi delajo škodo, on Nemcem odreka sploh jim pripoznano temeljitost; in gospodje s takimi nazori službujejo na akademski gimnaziji na Dunaji!

Govorivši od veleizdaje, ki se je očitala nemškemu klubu, rekel je Knotz: Mi smo veleizdajci nad državo, ki smo jo storili veliko in mogočno, pa je po mnenji g. prof. Šukljeja nismo ustanovili (veselost na levi). . . . In ako poslanec Šuklje skoraj očitaje omenja, da se je en del nasprotne stranke iz politične premenil v narodno stranko, nas to nič ne žali, ampak nas veseli, da tudi gospodje na desni strani so spregledavajo in spoznavajo. Zakaj bi se tudi Nemci ne potegovali za narodne pravice? Ali mar misli poslanec Šuklje, da so bili in so Nemci v Avstriji drugim narodnostim le za gnoj, in da naj se kot limona izžemejo potem pa proč vržejo in poteptajo? . . . Sicer pa nas je gosp. poslanec Šuklje sumničil, ker besede „avstrijsko“ pred „nemški klub“ nismo sprejeli. Natolcevanju tega gospoda moram odločno oporekati in naznaniti, da mi udje „nemškega kluba“ nimamo povoda, da bi nas g. poslanec Šuklje podučeval o avstrijskem rodoljubju (živahna pohvala in ploskanje na levi), tisti g. poslanec, ki se je moral svoje dni pri deželni sodnji v Ljubljani zagovarjati, ker je „živio“ klical razpadu Avstrije (čujte, čujte, na levi), in ker je rekel, da prihodnost avstrijskih Slovanov vidi le v Rusiji. (Čujte, čujte, in klici na levi: To so avstrijski rodoljubi; izgledni rodoljubi!)

G. profesor se je precej, ko je Knotz omenjal njegovega imena, oglasil k stvarnemu popravku in

bo prišel danes, preden bo glasovanje k besedi, da zavrne Knotza; toda težko bode odpravil vtis, ki ga je Knotz napravil s svojimi spomini, ki ga liberalni listi širijo po svetu, in kterim pritrjuje tudi oficijozni „Fremdenblatt“, rekši, da spomini, s kterimi je vedel Knotz v dotiko spraviti ime Šukljejevo so bili hudi. Kakor se kaže, bil je ta napad od levičarjev dogovorjen in pripravljen, ker so zlasti profesorji raznih Dunajskih šol ta dan hiteli v zbornico poslušat kar se bode godilo, in so si bili vstopnice menda naročili že dan poprej. Tudi nas je osupnilo, da so tako natančno podučeni o vsem, in da je Knotz vedel, kar še slovenskim poslancem ni bilo sploh znano. Pravijo, da imajo pripravljene pa še vse druge reči, ki jih hočejo porabiti, kadar pride na vrsto volitev Šukljejeva.

Za Knotzem je poprijel besedo grof Taaffe ter se krepko potegnil za cesarskega namestnika na Českem in za vojno, rekši, da jo je Knotz razžalil, ji neopravičeno očita, da se je tudi med njo zanetil narodni prepir. Levičarji so silno divjali, Fiegl je hotel po vsi sili govoriti, in nasvetovati, naj predsednik pokara ministerskega predsednika, ker levičarjem podtika nekaj, kar niso storili.

Ko se je šunder polegel, govoril je še knez Alfred Liechtenstein in mirno razložil vzroke, zakaj konservativni Nemci držé z desnico. Levičarji so se zmerom vstavljali njihovim prošnjam in tirjavam, oni so postavili postave, ki so v najslabšem spominu med ljudstvom, desnica pa je njih uslišala, zato so se postavili na desno stran. Tudi je Avstrija postala vsled proste zveze raznih dežel in narodov, zato je treba ozir imeti na njih posebne razmere, in se ne morejo vsi po enem kopitu ravnati. Govor je naredil velik vtis med liberalno stranko, ki je morala čuti, da je le njeno brezobzirno ravnanje velik del nemškega prebivalstva zapodilo iz njenega tabora.

Ko je on nehal govoriti, poprijel je za besedo Plener, ki je z izgovorom, da govori k protokolu zahteval, da naj grof Taaffe prekliče, kar je prej gledé vojaštva govoril, in da naj predsednik pokara Riegerja, ki je v svojem govoru tudi omenjal cesarja, kakor Carneri. Pa predsednik mu je odgovoril, da nima nobenega vzroka za to, ker je Rieger le omenjal cesarskih pisem, kar je pa dovoljeno.

Naj še omenjam, da je v ponedeljek grof Taaffe odgovoril tudi na interpelacijo gledé pretepev na Českem, rekši, da je vlada v varstvo nemškega življa storila, kar je bilo potrebnega, da so sodnije vse pretepe preiskovale in krive kaznovala, naj so bili že Nemci ali Čehi. Ravno tako bo delala vlada tudi v prihodnje in z vso ojistostjo kaznovala vsak pretep, naj ga napravi kdor-koli hoče. Odgovor je bil od desnice zadovoljno sprejet.

Včeraj bil je veliko mirnejši dan. Levičar Sues je sicer zopet skušal razburiti duhove in je vnovič zahteval od ministerskega predsednika preklie, pa je naposled dobil primeren odgovor. Ko je namreč grof Taaffe prišel v zbornico, prebral je pismo vojnega ministerstva, v kterem vojni minister trdi, da ni razposlal nobenega takega pisma, kakor je trdil Knotz, in da tega tudi ni bilo treba, ker je duh med vojaštvom tako dober, kakor je bil. Levičarji so jako poparjeni poslušali to pismo, ki je levičarjem tako neusmiljeno podrlo zadnje upanje, da bi ministerskemu predsedniku do živega prišli.

Za Suessom je govoril kanonik Klun. Omenjal je, da so dosedanje vlade grešile v dvojnem oziru. Prvič se niso ozirale enakomerno na vse narode, in drugič se niso enakomerno ozirale tudi ne na posamezne stanovne, ampak za ene narode in ene stanovne bolj skrbelo, kakor za druge. Zlasti so zane-marjale kmečki pa obrtniški stan. Sedanja vlada hoče to popraviti, ona obeta enakopravnost za vse narode in posebno skrb za kmete in obrtnike, zato ji mora vsak rodoljub pritrčiti; govornik razpravlja na dalje posamezne reči, povdarja, da se mora skrbeti za odpravo silnih vknjiženih dolgov, za posojilnice, kjer bodo kmetje dobili denar proti majhnim obrestim, dalje za obrtniške šole, ki jih v južnih deželah pogrešamo. Drug vzrok, da se držimo vlade in njenega programa je ta, da hoče skrbeti za zboljšanje prometa, za železnice, za vravno vodá itd. Govornik pričakuje, da se bode vlada zlasti ozirala na dežele, ki so bile v tem do zdaj zane-marjene, da pridete že skoraj na vrsto tudi dolenjska pa Loška železnica. Pobijal je trditev, da se Nemcem krivica godi in končno priporočal skupno delovanje na podlagi programa, ki ga obsega prestolni govor in povdarja adressa. Med govorom in na koncu donela je govorniku na desnici živahna pohvala in ploskanje z rokami. Govor je „Vaterland“ danes objavil po stenografičnem zapisniku, in ga po njem lahko posnamete, ako Vam je drago. Tudi govor grofa Dzieduszyckiego objavlja „Vaterland“ s pristavkom, da oba ta govora kakor tudi govor Liechtensteinov pričata, da je treba v Avstriji skupnega delovanja.

Na desnici je včeraj govoril še Heinrich, to je znani nemški poslanec iz Českega, ki pa hoče podpirati vlado, dokler hoče ona pred očmi imeti skrb za gmotne zadeve. Drugi nemški poslanci hudo črtijo Heinricha, ki priporoča spravo med Čehi in Nemci; zato so pa včeraj močno ropotali med njegovim govorom, in mu zlasti ugovarjali, ko jim je očital, da je „Schulverein“ kriv, ako slovan-ski prebivalci v nemških občinah zahtevajo slovan-ske šole.

Na nemški strani sta govorila še Schaup in Svoboda, potem pa je bil sprejet konec obrav-nave in so ostali govorniki izbrali skupna govornika, ki prideta na vrsto danes. Za desnico bode govoril knez Czartoriski, za levice pa Plener. Ob polu šestih zvečer končala se je včerajšnja seja.

Govor poslanca Riegerja

v 8. seji državnega zbora 17. oktobra 1885.

(Dalje.)

Sicer moram pa opomniti, da je tudi vsaka ustava potrebna preosnove, kakor vsaka reč, ki pride iz človeških rok; da, še le tedaj sme se kaka ustava dobra in svojemu namenu popolnoma primerna ime-novati, ako je taista sposobna vstrezati zahtevam razvijajočim se v teku časa. Ustava nikakor ne more biti kak koščen negibčen stvor; človeška črepinja je sicer koščen stvor, ali celó ta se spreminja pod vplivom možganov in s časoma drugo podobo dobi! Ustava naj bi je pa ne dobila? Recimo, da si res prizadevamo ustavo spremeniti ali jo preosnovati, toda to na podlagi ustave in po postavnem in ustavnem potu, tedaj vendar nihče nima pravice tega očitati nam. Očitajte nam, da hočemo državi dati federa-listično podobo, da jo hočemo razbiti. Ne, tega mi nečemo! Pač pa je federalizem v najnovejšem času jako čudne mladike in cvet pognal. Pri nas v de-želnem zboru se je že večkrat pretresavala misel, da bi se stara kraljevina, ki je že po svoji naravi kot nerazdeljiva celota videti in ktero zopet ustava sama kot nerazdeljiv in neločljiv državno-pravni del države zagotavlja, da bi se ta stara kraljevina raz-delila v dve deželi, v dve pokrajini.

Nek drug program, ktereja je visoka zbornica ravno te dni spoznala, zahteva ločitev Galicije, Dal-macije in Bukovine od države. Gospoda moja, saj vendar ne mislite Bukovine Rumuncem in Galicije Rusom pokloniti? (Posl. Fiegl: Posebno stališče!) Nadjam se, da ste še tolikanj Avstrijci, da tega ne želite; potem bodete pa sami priznali, da Galiciji družega ne kaže, kakor federativna razmera (prav res! na desni). Glejte gospoda, kaj takega nam vendar še ni na misel prišlo in tako daleč naš fe-deralizem ne sega, pa tudi oni Poljakov ne. Toraj Vas vprašam, kdo je po tem takem res federalist? (Živahna pohvala in ploskanje na desni.)

Očitajte nam dalje, da govorimo o českem dr-žavnem pravu: o tem sem svojo misel že izrekel. Ali čujte gospoda! Ravno te dni dobili smo jako zanimiv recept, po katerem naj bi Avstrija prišla v državno-pravno razmerje z Nemčijo. Kaj pa je to, gospoda moja? Mi vsi kolikor nas je, smo za to, da živimo z Nemci v narodno-pravnih in prijaznih razmerah, kajti to nam je poroštvo miru. Za no-tranjedržno, državno-pravno razmerje pa, na podlagi ktereja bi Avstrija postala del nemškega cesarstva. . . (Živahen ugovor in Oho! na levi — Prav res! na desni) Prosim, gospoda moja, kaj pa se razume pod državno-pravno zvezo? V vsakem državno-pravnem razmerji mora biti nekdo gospodar; ali si morda mislite tako državno-pravno razmerje, kjer naj bi se avstrijski cesar s pruskim kraljem vrstil. (Poslanec Fiegl: Zveza na državni pogodbi!) No, če tega ne, potem pa nameravate Avstrijo v tako razmerje z Nemčijo spraviti, v katerem sta danes ž njo Sakson-ska in Bavarska. (Ugovor in posmehovanje na levi!) Kolikor sem jaz jurist, (Poslanec Pernerstorfer: Pa slab!) si tega pač ne morem drugače razložiti; vi morate skovati popolnoma nove državno-pravne teorije in jih uvesti na univerze, sicer mi to ne gre v glavo. Kje pa so tisti državni dohtarji? (Veselost na desni). To kar sem rekel, je vendar državno-pravni nazor, ki ima vso drugo daljavo, kakor pa so naši napori.

Govorili ste, gospoda moja, o ustavovernstvu in ste nam očitali, da nismo ustavoverni. Gospoda, meni se zdi, da se je veter v novejšem času pre-sukal; kajti tista gospoda, ki se je poprej imenovala ustavovernost, znebila se je že zdavnej tega imena. Mislim, da je to storila iz tega vzroka ker jim je ustava sedaj nekoliko nepriliena, (Radost na desni), mnogo bolj nepriliena, kakor nam. Resnica je, da smo v poslednji dobi mi bili tisti, ki smo morali ustavo braniti pred Vašimi napadi! (Dobro, dobro! na desni.) Mi smo morali tiste postave pred Vami braniti, ktere ste Vi sami napravili in kterih bi se sedaj radi znebili!

Mislite si, kar Vam drago, zagotovim pa Vas lahko, da Vam ne pripoznamo nikake prednosti kar se tiče varstva države, njene mogočnosti, njene enote in posebno pa njene neodvisnosti in suverenitete (živahna pohvala na desni).

Kar se pa tiče zvestobe in udanosti Najvišji dinastiji (Posl. Richter: Moskva! Napoleon!) je to zopet točka, v kateri smo Vam popolnoma kos! (Ži-vahna odobrava in plosk na desni.)

Tega ne vpijem skozi okno, češ, bom nekaj lojalnega povedal. „Ne, o tem sem prepričan, ter sem v krogu svojih političnih prijateljev dostikrat izrekel misel, da je za mojo narodnost najboljši porok obstanek in jednota Avstrije. (Živahna pohvala na desni.)

Ker sem prepričan, da je za to državo obstanek dinastije najvažnejša vez, se s tem naša zvestoba že sama po sebi razume. (Živahna pohvala in plo-skanje na desni.)

Kar se pa ravno ustavovernosti tiče, prosim, da vendar nekoliko pomislite, da se še dobro spominjamo, kako da so ravno ustavoverci sami o svojem času z ustavo delali. Saj še nismo pozabli, na kakošen našin da ste vpeljali direktne volitve za parlament (čujte! na desni.) in da so se tedaj ne le na desni temveč tudi na levi jako veljavni glasovi oglašali, ki so dvomili, da bi bila taka sprememba ustave pravična, in da se kraljevina česka še dandanes ni odpovedala svoji direktni volilni pravici v državni zbor, da še več! Ni je še bilo vlade, ki bi si bila upala tak predlog v českem deželnem zboru staviti.

Ustavovernost! Kaj pak da! Mar Vam je zanjo! Centralizacija je pred vsem drugim, za ktero se po-ganjate. In zakaj? Ker mislite, da centralizirana država ne more biti drugačna, kakor — nemška! (Tako je! na desni; tako je! na levi.) Toda tudi tukaj se lahko zmotite. Gospod poslanec, ki je danes govoril, izrekel se je, da se mu je nemogoče zdelo, da se bo Taaffe šest let držal in glej: šest let mu niste mogli do živga. (Veselost na desni.) To pride od tod, ako se človek v gotove nazore zagleda, za vse drugo pa se ne zmeni. Če bi bila ta centrali-zacija, recimo, kaka posoda, o kateri se nadjate, da bo napolnjena samo z nemško vsebino, no, tedaj bi si je že smeli želeti; če pa pomislite, da bi se vsebina ondi lahko zmešala, ali pa celó vsa drugačna bila, le nemška ne, no potem bodete pa že nekoliko prijenjali. Mogoče, da bomo še doživeli, da se bodo iz one (leve) strani jako odločni federalisti in avto-

nomisti oglasili. Nečem, da bi bil prerok, toda zna-menja, ki na to kažejo, se pa že vidijo.

(Dalje prih.)

Naš vek.

(Konec.)

Poglejmo kaj svetujejo ubogemu trpinu moderni modroslovci in potem prevdarimo, ali more ubogi trpinčeni delavec iz tega zajemati tolažbo in moč! Schopenhauer povzdiguje indiške upornike, njemu je vzvišeno življenje tisto, v katerem se človek tako trpinči, da se po malem ugonobi — tako delajo namreč indiški spokorniki; Hartman pa hoče našemu rodu skeleče rane celiti s tem, da imenuje vsako hrepenenje po blaženosti iluzijo, po njem človek nima družega smotra na tem svetu, nego da dela na vse kriplje, da se vesoljstvo ohrani pri svojem splošnem propadu, posamezen pa mora prestajati vso tugo in trpljenje v življenji, ker tek sveta to velevala in osoda to zapoveduje! Ali se to pravi koga vtešiti, ali ni to bridka ironija za ubogega delavca, ki se trudi od zore do mraka, da drugi morejo zložno živeti? Tudi države so skušale popraviti škodljive izrastke naše kulture, tukaj imenujemo pred vsem svobodo v obrtu in trgovini in plačo delavcev po tavninah; storile so pa to nekaj iz skrbi za svoje podložne, nekaj pa iz strahu pred občno nezadovoljnostjo in vstajo.

Velemožje tega sveta si mislijo, treba se je bolj ozirati na delavce, da ostanejo mirni in hodijo po oglaženem tiru. Drugi mislijo pa bolj pošteno z delavci, ter so državo obvezali, da skrbi za de-lavce; tudi so osnovali društva, ki imajo namen skrbeti za delavce iz zgolj usmiljenja. Res, da so taka društva posušila marsikako solzo, a vendar vsi ti pripomočki ne morejo bolesti našega veka odpraviti. Pomagati more tukaj le krščanstvo, ono ima skiv-nosten ključ, ki odpre vsako skrivnost v človeku. Tedaj mora skusiti naš vek, ki je hotel omiko brez Boga, to je, ki je trdil, da človek pri svojem kul-turnem napredku ni navezan na нравno (moralno) postavo, bridko preskušati, da mora splošen na-predek v vnanjih stvaréh v tesni zvezi biti z mo-ralnim napredkom.

Konec omike v paganskemu Rimu je bil: obča nezadovoljnost, socialni razpad, brezup; besnost je gnala ljudi v samoumor. Slika kulturnega razvoja v današnjih časih je sicer slična oni iz rimskih paganskih časov, vendar ima bolj žive barve; stra-hopeten Rimec si je pomagal s tem, da je šel iz sveta — drugim brez škode, se vé, kakor pravi „občudovan in čislán, a ne kakor prostak s hrumom in trušom“.

Naš rod pa se ne vdá tako radovoljno v svojo osodo. „Brez ropota ni.“ Le poglejmo nihiliste na Ruskem, finejce na Irskem, ali kakor se že imenu-jejo vsi ti ogoljufani in zapeljani ljudje. Ako ne pride pomoč o pravem časi, gorje našemu veku, kajti preveč zbirčni niso pri rabi svojih pripo-močkov.

V tem tiči nevarnost našega delavskega vprašanja; tukaj se najbolj vidi, da je naša kultura zavozila. „Sila kola lomi“, sila časov je primorala vlade in ljudske zastope, da so se začeli baviti s takimi vprašanji, a ves trud in napor kaže, ako hočemo dočakati kaj vspeha, da se moramo povr-niti zopet h krščanstvu. Pa zakaj? Vsaka pre-naredba, bodisi javna ali zasobna, bodisi v državi ali družini, pri gospodarstvu, pri obrtu, pri šolstvu, je mogoča le tedaj, ako se ljudstvo нравno zboljša, ljudstvo pa v kreposti ne bode napredovalo brez žive vere. Tukaj pa polovičarstvo ne pomaga nič, ni zadosti, da je človek veren, le toliko, kolikor mu koristi, ali toliko, da odvrne od sebe pretečo ne-varnost, človekoljubje brez prave vere ne zadostuje. Tisti, ki našemu ljudstvu namesto sv. pisma ponu-jajo lepo pisane povesti, nimajo srca za ljudstvo, niti ne razuma potreb našega veka. Nevarnosti, ki tiči v današnji kulturi za vso družbo in vzlasti za delavca je posebno v subjektivnosti; razkrojene so vse organične vezi, ki varujejo in branijo življenje posameznega, a te vezi izvirajo zopet iz krščanskega življenja.

Tukaj pa kaže nastopiti pot do studenea, iz ktereja izvira živa voda do prestola milosti Božje. A to se mora zgoditi povsod v življenji in pri vsakem kulturnem delu. Kajti poglavitna stvar je, da si ljudje zapomnijo, da so vsa vprašanja današ-njega časa tesno med saboj zvezana, da se ne more

drugo brez drugega rešiti, da je vsako teh vprašanj tudi pravno vprašanje, in da se ne more zadovoljno rešiti brez cerkve. Brez krščanske vzgoje se ne more rešiti socialno vprašanje, a to oboje se ne reši, ako ne proderó krščanska načela v zasobnem in javnem življenji. Ako se to zgodi, potem bode dobila naša kultura stalna tla. Duh krščanstva bode prekrasil vse naše razmere, vera bode postala prvi faktor v politiki in podlaga državnemu življenju.

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. oktobra.

Notranje dežele.

„Gr. Tagesposti“ ni všeč, da je finančni minister Dunajevski *avstrijske finance* v tako ugodni luči poslaniški zbornici razkrival in pravi, da si bodo to Madjari jako dobro zapomnili za tedaj, kedar bo treba državno pogodbo ponoviti. „Vam, ki ste po deželah cislajtanskih,“ tako pravi, da si bodo gospodje Madjari mislili in govorili, „se mnogo bolje godi, kakor nam; vsaj tako je trdil vaš finančni minister, da mu bo okoli 200.000 goldinarjev ostajalo, nam pa blizu 15.000.000 goldinarjev manjka za bodoče leto. Za to nam bode pač nekaj laglje napravili naše dolžnosti do Vas v novi pogodbi, ker ste se ob dosedanji tako dobro počutili.“ Tako modrovanje je prvič neumno, drugič nesramno in tretjič taisto diši po ovadstvu, ker izvira iz sovraštva do Slovanov in do sedanjih vlade. Dokazov ne bomo navajali, ker je stvar sama na sebi zadosti jasna.

V deveti seji *državnega zbora* zavihal si je mojster Knotz rokava in djal: „Oficijozni listi na Českem so vzrok na narodnostnih prepirih, posebno pa njihov ravnatelj, žid Josip Graf. Ta časnikarski žid vživa v namestniški palači v Pragi popolnoma zaupanje; on podučuje potem okrajne glavarje, on razpolaga z dostojanstvi in odlikami, on hujska žide proti Nemcem, Nemce proti židom; on je vsega mogočen, kakor kak židovsk zakupnik na kaki poljaški pristavi. On celó na sodnije vpliva! Takega gospodarstva na Praškem cesarskem namestništvu in takega cesarskega namestnika smo že do grla siti. To je Geslarjevo postopanje, ki ga ne moremo nič več prenašati. Dajte nam moža za cesarskega namestnika, ki je vzrastel med nemškimi kavalirji (Weberja! kličejo na desni) ali pa kakega vojaka (Kollerja! na desni) in videli bote, kako hitro se bo mir napravil po deželi, kakor je bil leta 1879, ko narodnih nasprotnosti niti čutili ni bilo. Sedanji vladi se je posrečilo pod krinko sporazumljenja sovraštvo Slovanov proti Nemcem do najvišje napetosti pripraviti in želje v Slovanstvu obuditi, ki so vse obrnjene na spodrivanje, nasilstvo in zatiranje nemške narodnosti. Že celó v vojsko naselil se je slovanski duh, dokaz čegar je pesen: „Kde domov muj“, ki se po vseh českih batalijonih prepeva. Kako so te batalijone prebivalci okoli Plznja pri letošnjih velikih vajah sprejemali, kako so jih pogostovali! Nemškim batalijonom ondi pa niti vode niso privožili in česki brivci nemških vojakov še celó briti niso hotli. Kako nam zatirate naše liste. Potrdilo konfiskacije se že kar naprej tiskati daje!“ Mož je še veliko povedal, le škoda, da nam je za danes tako malo prostora za te razprave odmerjenega. To se pa lahko reče, da ima državni zbor le jednega samega Knotza!

Ne moremo si kaj, da ne bi še ene zinili o toliko hvalisamem *avstrijsko-nemškem prijateljstvu*, ob katero naši nasprotniki ob vsaki priliki bijejo, kako da nam je ono potrebno za ohranjenje miru. Mi tega nečemo tajiti, da bi ne bilo potrebno, kakor tudi odločno zanikamo, da bi bila takoj vojska, če bi Avstrija namesto gorkega sočutja Nemčiji le navadno diplomatsko dvorljivost nasproti postavila, kakor jo imamo na razpolanje za druge države. Vsaj vzroka bi zato zadosti imela. Vprašamo Vas, ali je to prijateljstvo pravo prijateljstvo in ne licemersko, ne samogoltno, če Nemčija naše ljudi kar po stotinah iz svojih iztočnih slovanskih pokrajin izganja, kjer pravi, da so ji nevarni zaradi katoliške vere in svoje slovanske narodnosti? Ali bi ne mogla Avstrija tega še v veliko večji meri in z boljšo pravico trditi sama od sebe gledé 80.000 Nemcev, kateri nam v našem cesarstvu boljši kruh spodjedajo. Celó na Kranjskem nismo brez njih! Nemci so večinoma protestantje, toraj naši katoliški veri sovražni; narodnosti naši sovražni so pa že po krvi. In vendar Avstrija tega ne stori, če tudi bi imela ravno toliko povoda, kakor ga ima Nemčija, ki si je s tem pritisnila pečat svoji kulturi, kakoršnega niti Turčija nima. Na Francoskem je v 17. stoletju Ludovik XIV izgnal blizu 80.000 družin Hugonotov; kako je kričala tedaj luteranska Nemčija o krivičnosti in surovosti francoskega kralja, ki je tudi veri na varstvo tisto izganjanje pričel. Kdo bi si bil mislil, da bo ravno 200 let kasneje razsvitljena Nemčija se ravno te maksime poprijela, da bi protestantizmu na noge pomagala. Pfui!

Vnanje države.

Srbí so svoj glavni tabor iz Niša v Leskovac preložili; iz tega koraka se prav nič ne dá sklepati,

kam se mislijo obrniti, kajti približali so se le Stari Srbiji za nekaj kilometrov. Daljava do bolgarske meje je pa še vedno stara. Le v tem slučaju so ji bližje, če bi mislili svoje batalijone v Trn poslati. V Nišu pustili so le dva polka za posadko, vse drugo pomaknili se je proti jugu. Za generalnega štaba načelnika v armadi imenovan je vojni minister polkovnik Petrovič. Častnikov imajo za prvo potrebo zadosti, pač pa jim manjka zdravnikov. Da bi se s temi v pravem času preskrbeli, sprejemali bodo diplomirane zdravnike iz iznozemstva proti dobri plači.

Bolgarski knez začel je menda svoje čete iz iztočne Rumelije umikati v Bolgarijo, ter se izjavil, da se hoče vkloniti, kar bodo zastopniki vresil v Carigradu sklenili. Če je to res, dobilo bo balkansko vprašanje takoj ves drug obraz, posebno kar se tiče srbsko-bolgarskega boja; knez Aleksander bo izvestno v prvi vrsti na to gledal, da bo Srbom jedno zasolil ob meji. Vlada je sklenila narodno stražo sklicati, kakor hitro bi čutila, da ji Srbija res čez mejo sili. Da bi pa Bolgari iztočno Rumelijo iz rok spustili, ko so jo čez dolgo časa pridobili, na to pa sedaj tam doli še nihče drug ne misli, kakor morda le kak diplomat.

Beguni iz *iztočne Rumelije* slabo govoré o ondašnjih razmerah. Pravijo, da so ljudje posebno nezadovoljni z novo vlado, kateri na čelu je dr. Stransky in njegovi pristaši. Že so se zedinili, da izročé knezu peticijo, da jim dá druge možé na čelo, kateri jim ne bodo srčne krvi pili. Trgovina in poljedelstvo po deželi sta vničena in mnogo jih je družin, ki niti nič pridelale niso, ker so morali vsi delavci pod orožje. Vojni komisariji preplavili so deželo in gredó od vasi do vasi živé in klajo za vojsko pobirajoč. Denarja navadno ne pokažejo nikakega in tudi pobotnice za pobrano blago ne dajo. Tako postopanje, to se zná, da ljudem ne more biti po volji. Če tudi vsak vé, da kar dá, dá za domovino, je vendar vsak sam sebi vedno ljubše, kakor pa mu je domovina pri sreči. To bi si bili ljudje tudi lahko že poprej premislili, preden so se sploh kaj podstopili, da bode oslobodjenje marsikako žrtev zahtevalo, tako na denarji, kakor na življenji. Nespaletno je pa vseskozi, da začasna vlada za vojsko potrebne reči tako rekoč kar s silo od ljudi zahteva. Vsaj kake pobotnice bi jim morala dajati za to kar jim je vzela, ktere bi se ob svojem času za gotov denar zamenile. — Konečno je pa treba pomisliti, da beguni so večidel turki in drugi njim prijazni ljudje, katerim sedanje zedinjenje Bolgarov po volji ni bilo, toraj gotovo tudi ni vse tako, kakor oni pripovedujejo.

Angleži se bodo zopet *Sudana* podstopili, da ga Egiptu podvržejo, če se bo morda sedaj dal podvreči, ko sta poglavitna dva leva njegova Mahdi in Osman Digma mrtva. General Stephenson odrinil je vže s svojimi ljudmi proti Assuanu in se hočejo najpoprej Dongole polastiti. Ob enem se bode pa Egipčanom, kakor tudi Angležem pred vsem treba sporazumeti z Abesinci, ki se sedaj s sudanskimi uporniki bojujejo in so konec septembra grozovitne vojske imeli, v katerih so se v pravem pomenu besede kar klali. Abesinci so v enem dnevu zgubili cel polk pešcev in cel polk konjikov, tako so bili uporniki razjrtjeni. Stalo je poslednjih pri Kufitu 14.000 mož.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 21. oktobra. (Pogreb čast. g. Hiersche-ja v Planini.) Včeraj smo izročili na farnem pokopališču v Planini materi zemlji truplo čast. g. Pavla Hiersche-ja, duhovnika škofije Budjejeviške ter gojenca višega duhovskega izobraževališča „Avgustineja“ na Dunaji, kateri je 17. oktobra ob 1/2 11. uri po noči, previden s sv. zakramenti za umirajoče, prav spodbudno sklenil po dolgoletni mučni bolezni mlado svoje življenje, star stoprav 24 let. Porojen je bil iz česke uradniške rodbine v Jindrihovem Hradei (Neuhaus) na jugovzhodnem Českem, dovršil ravno tam začetne in srednje šole; na to pa je stopil v Budjejeviško bogoslovje, kjer se je odlikoval s svojim vedenjem in učenjem. Končavšega bogoslovje ga posveté, — ker ni imel postavnih let — samo v dijakona ter nadarjenega in marljivega bogoslovca pošljejo v višje duhovske šole na Dunaj, kjer ga je posvetil v duhovnika prem. Dunajski pomožni škof Ed. Angerer aprila meseca 1. 1884, kjer ga je tudi pisatelj teh vrstic imel priliko spoznavati. S pohlevnostjo ter ponižnostjo svojo prikupil se je na prvi hip vsakemu svojih tovarišev; z vzgledno natančnostjo pa v spolnovanji duhovskih svojih ter vednostnih dolžnosti si je pridobil ljubezen svojih prednikov.

A še bolj ga je ljubil Bog, ki ga je sklenil v cvetji življenja k sebi poklicati. Pošlje mu želodečno bolezen, ki ga je dolgo mučila. Da bi se okrepčal, zapusti početkom junija t. l. začasno „Avgustinej“ ter pride kot domači duhovnik k svitl. knezu Huguonu Windischgrätzu v Hasberg pri Planini.

Pridobil si je tudi tu kmalo ljubezen svitle rodbine, duhovnikov iz okolice in tamošnjega ljudstva. To se je videlo vžlasti med boleznijo in včeraj pri njegovem pogrebu, kterege se je tudi knežja rodbina — če tudi je deževalo, kakor bi lilo iz škafe in pot od gradú do farnega pokopališča dokaj dolga — spodbudno vdeleževala.

Pričela je spreved od kapele nad grajščinsko rakvijo, kjer je truplo ležalo, k farni cerkvi Planinski tamošnja šolska mladina s svojimi učitelji. Vodil ga je Cérkniški prečast. gosp. dekan Janez Porenta z asistencijo Unškega in domačega gg. župnika, gg. kaplanov Lavriča in Čuka in pisatelja teh vrstic. Velečast. g. kanonik Kulavie, bivši vodja umrlega v „Avgustineji“ ga je želel sam pokopati in le neljuba zavira mu je to željo spolniti zaprečila.

Po opravljenih biljah in sv. mašah smo truplo ranjcega spremili na pokopališče ter je tam ob zidu na desni strani izročili materi zemlji. Marsikomu se je utrenila solzica, ko je jela bobneti črna prst na rakev blagega ranjcega, marsikteri materi je ihtelo žalostno srce gledajoč ranjcega mater-vdovo, ki je iz daljne Česke prihitela k pogrebu svojega sina, in dva nadepolna brata, enega medicinea v Pragi, a drugega Ljubljanskega bogoslovca, kterege je privabil ranjki g. Pavel v naše semenišče.

V cvetji življenja poklical te je, dragi tovariš, Gospod, ne da bi bil delil drugim sadu tvoje marljivosti. A upati smemo, da si sam za-se s polnimi rokami stopil pred sodnika, ter sedaj vživa tvoj duh sad mladega, pa čednostnega življenja. Trupla tvojega pa ne krije sicer zemlja domača, a krije ga zemlja sorodna, zemlja slovenska. Zato prosi blagoslova od „očeta luči“ ne samo česki tvoji domovini, ampak tudi njeni sestri slovenski, ktera je tvoje truplo shranila v svojem naročju.

Slovenski mladini pa naj je Tvoje čednostno, marljivo življenje v vzgled in posnemanje! R. I. P.

Z Gorenjskega, 19. okt.* (Krščanska ljubezen in — „Slovan“.) V svoji 20. številki na strani 306 podaje „Slovan“ tako čudne pojme o krščanski ljubezni, da se ž njimi nikakor ne moremo strinjati. Omenja ondi najprvo prevz. vladike J. J. Strossmayerja, ki povdarja „v svojem zahvalnem pismu do rodoljubov v Dalmaciji, da je on vedno združeval ljubezen do naroda in do Boga, in pristavlja, da Bog meri ljubezen do sebe po tem, kako kdo ljubi svoj narod. V sv. pismu, navaja vladika, je stavek, ki potrjuje njegove besede.“ Sv. pismo namreč pravi: „Kdor ne ljubi brata svojega, a dé, da ljubi Boga, nima prave ljubezni.“ Ako se prav spominjam, teh besedi vladika Strossmayer ni govoril v tej zvezi, v kateri nam jih podaje „Slovan“.

A čujte, kako gosp. vrednik „Slovana“ nadalje modruje. „Te zlate besede“, pravi, „pokladam na srce vsem Slovincem. Nekteri (tako!) pri nas namreč učé, da je prvo treba ljubiti Boga in širiti katoličanstvo; njim je vse jedno vsaka narodnost; narodnost ljubijo v drugi vrsti.“

Kolikor je meni znano, uči vsa slovenska duhovščina, da je prvo in čez vse treba ljubiti Boga. A ne samo duhovščina, tega prepričani so tudi vsi zavedni katoličani. Tako uči tudi prevz. vladika Strossmayer. Ako pa mecen jugoslovanski piše, da je on vedno združeval ljubezen do Boga z ljubeznijo do naroda, kako more iz teh besedi sklepati g. vrednik „Slovana“, da je učenikom našega ljudstva vsaka narodnost vse eno? Čemu sumničiti našo duhovščino, da ni dovolj rodoljubna? Čemu jej oponašati, da narodnost ljubi v drugi vrsti? Noben zaveden katolik se ne bo predrznil zapovedi ljubezni preobračati. Tudi ni potreba v tem listu jo razlagati, kajti vemo, da je zapoved ljubezni razložena dovolj in jasno po našem Izveličarju. Vprašamo le g. vrednika „Slovana“, od kod on vé, da tisti, ki učé, da je prvo treba ljubiti Boga in širiti katoličanstvo, ne združujejo ljubezni do Boga z ljubeznijo do svojega naroda? Reč je popolno jasna, a vendar „Slovan“ išče v njej orožja zoper slovensko duhovščino. Zakaj? nam je čisto neznano. Zgodovina slovenskega naroda dokazuje dovolj, da je ravno duhovščina v prvi vrsti s svojim rodoljubjem najbolj vplivala na razvoj narodne omike in znanosti. Čemu jej sedaj podtikati narodni indiferentizem, čemu sumničiti jo, kakor da ni dovolj narodna? Slovenska duhovščina je vedno prepričana bila, da se

*) Ne iščemo prepira z nikomur, najmanj pa z domačimi rodoljubi, a kedar gre za načela, ne smemo molčati. Brutus nobis amicus, sed magis veritas! Zarad tega priobčimo ta dopis, kakor smo ga prejeli. Vred.

ljubezen do Boga in ljubezen do naroda dobro dá združiti. Prepričana pa je tudi, da sama ljubezen do naroda brez ljubezni do Boga — nič ne velja. Pisatelj teh vrstic bi bil molčal, ako bi ne bil prepričan, da je omenjeni spis „Slovanov“ naprjen proti duhovščini zato, da bi ji spodkopaval vpliv, kterege ima do naše mladine. Taki-le so: poprej so se skrivali za našega pesnika in izza njegovega hrbita na nas streljali. Sedaj pa so se vtaborili za prevz. vladiko Strossmayerjem, da bi nas od tam, kakor iz nedotakljivega zatišja napadali s svojimi puščicami. Besedam katoliškega rodoljuba nekatolišk pomen podtikati, je — da rabim najrahljši izraz — nespodobno. Slovenskemu rodoljubu sploh ne pristuje o vsaki priliki duhovščine napadati, da ni dovolj rodoljubna. Ako zaslužimo, vrzite na nas prvi kamen in — molčali bomo. Zoper take tedencijske napade pa moramo vedno protestovati. — Pač res! Da govorimo s „Slovanom“: „Naj bi združevali“ vsi „ljubezen do naroda z ljubeznijo do Boga; naj bi nam bil vzor“ vsem „katoliški vladika Strossmayer!“
A. K., naročnik „Slovana“.

Domače novice.

(O Riegerjevem govoru), kterege na drugem mestu prinašamo, so časniki naše barve in sploh vsi, ki so prijazni desnici, le ene misli: da je vse hvale vreden! Tukaj je Rieger dokazal, kako da se dá spojiti ideja o narodnosti z državno avstrijsko idejo! Govor napravil je povsod najboljši utis in so mu tu pa tam celo nasprotniki morali priznati, da resnico govori, tako jih je potipal za pravo žilico. Občudovanja vreden pa je Rieger v svoji zmernosti kot govornik, s katero ravno tako prepričevalno vpliva, kakor razburjeni Knotz s svojimi zavihanimi rokavi.

(Prašanje.) Z Gorenjskega se nam ta-le prašanja pošiljajo: „Kdaj bomo že vendar dobili tako zvano državno subvencijo, ki se vsako leto deli med duhovne na slabih službah?!” Duhovni na Spod. Avstrijskem so že začetkoma meseca septembra t. l. dobili podporo, a mi še do sedaj zastoj čakamo. — Denar je res vselej dober, kedar pride, pa tudi tu pregovor velja: „Dvakrat dá, kdor hitro dá.“

(K učiteljskim preskušnjam) prišlo je za ljudske šole 7 učiteljev in za meščanske 1 učitelj. Med njimi so 3 Nemci. — Učitelj je prišlo 12, vse za ljudske šole, med njimi 1 Nemkinja. — Predseduje ravnatelj g. Hrovat, namestnik mu je g. Kremlinger, profesor na realki. Da take preskušnje kaj koristijo naj so praktične, t. j. učitelji naj pokažejo, koliko so se naučili praktičnega šolstva odsihmal, ko so dovršili zrelostne izpite in so nameščeni. Ako jim tukaj primanjkuje, naj jim gg. izpraševalne komisije to pokažejo. Nadejamo se, da hoče tak praktičen nazor prodreti med gospodi pri izpraševalni komisiji. Zrelostni izpit naj konstatuje bolj splošno izobraženje, a učiteljski izpiti izobraženost ad hoc. Ne koliko, ampak kako je morda tukaj merodajno.

(Cecilijansko društvo) imelo je danes svoj napovedan shod, kterege se je 58 veidel zunanjih udov vdeležilo, deloma duhovskega, deloma učiteljskega stanú. Prišli so skupaj skoraj iz vsih slovenskih pokrajin. Več o tem pričakujemo od kterege naših gg. dopisnikov, med kterimi so vneti Cecilijanci.

(O neredni pošti) došla nam je sledeča pritožba iz Štajarskega od Sv. Lenarta v Slovenskih Goricah: „Moj „Slovenec“ že dalje časa ostaja v nekih nepoklicanih rokah. Enkrat pride, potem pa zopet najmanj eden dan izostane in nekteri dan po dve številki ob enem pridete. Ta zmešnjava v najnovejšem času mi je jako neljuba, sešeno zaradi tega, ker mi Vaš list največ veselja pripravlja. Prosim toraj sl. vredništvo v reči potrebno ukreniti.“ — Napaka mora biti nekje na pošti in se nadjamo, da bo slavno poštno vodstvo stvar preiskalo ter napako odpravilo, da bo naš naročnik list zopet o pravem času dobival.

(Pet plemenskih bikov) pinegavskega plemena prodajala bo c. k. kranjska kmetijska družba 31. t. m. dopoldne ob 9. uri v Kranji na „Žumrovem“ dvorišči pod znanimi pogoji.

*) Je že zelo dolgo na potu; le potrpite še malo.

Vr.

(Cesarica Elizabeta) vrača se že proti domu na svojem pomorskem popotovanju. Pri tej priložnosti obiskala bo tudi Solun. Turška vlada je ondašnjim oblastnikom ukazala za vreden sprejem avstrijske cesarice skrbeti.

(Pri davkarjih na Kranjskem) izpraznjeni ste dve službi glavnih davkarjev v VIII., oziroma dve davkarski službi v IX., oziroma dve kontrolorski službi v X. ali pa tudi dve službi davkarskih pristavov v XI. razredu. Za vsak razred treba je toliko kaveije, kolikor plača znaša. Prošnje do 30. novembra 1885 predsedništvu finančnega ravnateljstva.

(Premije) za napravo najboljših sadnih sušilnic dobili so vsled odloka slavnega c. kr. poljedelskega ministerstva gg.: Lorenc Mencinger, župnik na Golem, Leopold Dekleva, posestnik v Bujah in Andrej Starč, posestnik v Bitinjah.

(Za državne zgradbe na Kranjskem) določenih je za leto 1886 v državnem proračunu: za urejenje Save med Črnučami in Lazami 50.000 goldinarjev in za preložitve ceste čez Gorjance 10.000 goldinarjev.

(Poddružnica) sv. Cirila in Metoda vstanovila se je v nedeljo tudi v Gorici.

(„Živio Franc Josip I.“) Tako je menda klicalo nekaj isterskih kmetov v Paznu pred gostilno „Fontanella“, pa jih je ondašnja policija zaradi tega zaprla. „Edinost“ pravi, da je v Istri vse mogoče.

(Koliko je vredno spričevalo o npravnosti) opisuje „Südost. Post“ v sledečih vrstah: Oné pisal je oném, da naj mu sporoči, kako je kaj z npravnostjo onegavega oné. Spričevalo pride, pa kakšno! Vse je bilo notri, le prida nič. Obrekovanja pa toliko, da se je dotičnemu gospodu spričevalo jako sumljivo zdelo in se je vsaj po eni strani hotel prepričati, koliko je resnice na tem. Stalo je namreč v dotičnem spričevalu, da „oné“ tudi pri vojakihi ni bil nič prida. Pisal je toraj na vojaško oblast, od ktere je tudi takoj dobil odgovor, da je bil obrekovan vedno vesten in jako ročen podčastnik, ki nima niti jedne kazni. Služil je menda pri mornarici in je sedaj v Špitaliči. Tako se lahko po nedolžnem vsaka neljuba oseba do dobrega in za večno pokoplje. Kaj se tak brezvestnež briga za osmo božjo zapoved!

Telegrami.

Carigrad, 22. okt. Visoka porta odgovorila je na okrožnico velesil in predlaga, da bi se taiste v Carigradu sošle na konferenco, ktera se bo izjemno le z iztočno rumelijskim vprašanjem pečala. Bolgarski zastopnik je včeraj poslanikom naznanil, da srbski kralj ni le odrekel sprejema posebnemu poslancu bolgarskega kneza, temveč je tudi svoje čete proti bolgarski meji pomaknil. Bolgarski zastopnik je še pristavil, da velesile dobro vedó za sklep kneza Aleksandra, da se hoče temu vkloniti, kar bodo sklenile. Ravno to objavil je tudi visoki porti.

Atene, 21. okt. Grške naselbine obetajo velike svote denarja, če bi res do boja prišlo. Vlada pa zahteva odškodovanje, če se velesilam na ljubo razoroži.

Umrli so:

17. okt. Reza Vodišek, delavčeva hči, 10 dni, Karlovska cesta št. 15, vsled krča na ustnicah.
19. okt. Janez Lampe, gostač, 80 let, Kravja dolina št. 11, Marasmus senilis.

V bolnišnici:

17. okt. Urša Ivanček, gostija, 83 let, Marasmus et dementia senilis.
18. okt. Marija Košir, delavka, 20 let, kron. tuberkuloza.

Tuji.

20. oktobra.

Pri **Matiču**: H. Ortner, trgovec, iz Monakovega. — Brodmann, Köllner, Steiner, Fruehter, Atlas, Hafner, trgovec, z Dunaja. — Mina pl. Raab, vdova c. kr. pošt. tajnika, z Dunaja. — Boschofschitz, trgovec, iz Linca. — Julij Bučar, c. k. sodn. pristav, iz Črnomlja.

Pri **Stonu**: Kneginja Albertina Oettinger-Larisch, zas. z Dunaja. — Viktor Krippner, nadiženir, z Dunaja. — Stein in Deuch, trg. pot., z Dunaja. — Andrej Taray in Ljudevit Abalis, zasebnika, iz Budapešte. — Tabos, Pater Rupert, kapucin, iz Reke.

Pri **Bavarskem dvoru**: Mat Pelnar, zasebnik, z Dunaja. — Štefan Jukas, steklar, iz Okovskya. — Lautner, zasebnica, iz Logatec.

Pri **Južnem kolodvoru**: Jos. Mukenhuber, trgovec, iz Oberwölzta. — Franc Majer, c. kr. auskultant, iz Kranja.

Pri **Avstrijskem caru**: J. Perhove, zasebnik, iz Ljubljane.

Pri **Virantu**: Vajkard Gandini, c. kr. sodn. pristav, iz Žužemperka. — Anton Cirez, trgovec, iz Zagreba. — Uršula Kocian, krčmarica, iz Zagreba. — Janez Gasparinčič, klobučar, iz Zagreba. — Marija Kren, zasebnica, iz Vel. Lašič. — Franc Svoboda, zasebnik, iz Celja.

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkl. 8 gl. 25 kr., — domača 6 gl. 60 kr. — Rž 6 gl. 10 kr. — Ječmen 4 gl. 30 kr. — Ajda 5 gl. 78 kr. — Proso 5 gl. 60 kr. — Turšica 5 gld. 44 kr. — Oves 3 gl. 14 kr.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

22. oktobra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81 gl. 90 kr.
Sreberna 5% „ 100 „ (s 16% davka)	82 „ 30 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 „ 60 „
Papirna renta, davka prosta	98 „ 30 „
Akcije avstr.-ogerske banke	861 „ — „
Kreditne akcije	282 „ 90 „
London	125 „ 10 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleonid.	9 „ 95 „
Ces. cekini	5 „ 93 „
Nemške marke	61 „ 50 „

Od 21. oktobra.

Ogerska zlata renta 4%	97 gl. 60 kr.
„ papirna renta 5%	90 „ 30 „
Akcije anglo-avstr. banke	200 gld. 97 „ — „
„ Länderbanke	100 „ 25 „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	577 „ — „
„ državne železnice	275 „ 25 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	181 „ 75 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 127 „ — „
„ 1860	500 „ 139 „ 50 „
4% državne srečke iz l. 1864	100 „ 169 „ 25 „
„ 1864	50 „ 167 „ 50 „
Kreditne srečke	100 „ 175 „ 50 „
Ljubljanske srečke	20 „ 21 „ — „
Rudolfove srečke	10 „ 17 „ 50 „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	115 „ — „
„ Ferdinandove sev.	106 „ — „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ — „

Dražba cerkvenega vina

pri Sv. Petru pod Mariborom.

29. oktobra, t. j. v četrtek pred vsemi svetimi, se bo 50 polovnjakov sladkega novega vina v sodih z železnimi obroči pri Sv. Petru po dražbi prodajalo.

Marko Glaser,

(1) častni kanonik in župnik.

V „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani se dobiva pred kratkim izšla knjižica:

Novomeško okrajno glavarstvo.

Zemljepisno-zgodovinski opis.

Sodelovanjem učiteljev Novomeškega okraja spisal

O. Florentin Hrovat,

šolski voditelj in načelnik okr. učit. knjižnice v Novem mestu.

(Ponatis iz „Slovenca“.)

Knjiga obseza 80 strani v osmrki in velja mehko vezana 20 kr., trdo vezana pa 30 kr., po pošti 5 kr. več.

Ravnokar je izšla ter se dobiva v **Katoliški Bukvarni v Ljubljani** knjiga:

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska razprava.

Spisal

(7) **IVAN BELEC,**

župnik.

Knjiga obsega 9 pól v osmrki. — Cena ji je 25 kr., po pošti 5 kr. več, kdor jih vzame deset skupaj, dobi najjako brezplačno.

Podpisani vljudo naznanja, da je pred kratkim svojo

novo knjigoveznico

odprl, ter se priporoča prečistiti dahovščini, kakor tudi slavnemu občinstvu sploh, za dela v njegovo stroko spadajoča, ktera bo zmiraj vestno in kolikor mogoče hitro ter cenó izvrševal.

Z odličnim spoštovanjem

M. Bergant, knjigovez

(6) v Ljubljani, Marijni trg št. 2.